

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ
ЗАГАДКАТА НА ДОЛИНАТА
БОСКУМ

Превод от английски: Красимира Тодорова, —

chitanka.info

Една сутрин, докато закусвахме с жена ми, прислужницата донесе телеграма от Шерлок Холмс:

Разполагаш ли с няколко свободни дни? Викат ме телеграфически в Западна Англия във връзка с трагедията в Долината Боскум. Ще се радвам, ако дойдеш с мен. Идеален въздух и природа. Тръгване Падингтън 11,15 ч.

— Какво ще правиш, скъпи? — попита жена ми и ме погледна.
— Ще отидеш ли?

— Наистина не зная какво да кажа. Имам доста пациенти, записани за тия дни.

— О, Анстръдър ще те замести. Напоследък ми се струваш преbledнял. Мисля, че промяната ще ти се отрази добре, а и ти винаги много си се интересувал от случаите на господин Шерлок Холмс.

— Щях да съм неблагодарник, ако не се интересувах, като се има предвид с какво се сдобих при един от тях — отвърнах. — Но ако ще тръгвам, трябва веднага да си стегна багажа, защото имам само половин час.

Придобитият от лагерния живот в Афганистан опит ме бе подготвил незабавно да потеглям на път. Не се нуждаех от кой знае какво и съвсем скоро един фойтон с тропот ме носеше към гара Падингтън. Шерлок Холмс крачеше напред-назад по перона. Фигурата му изглеждаше още по-суха и по-висока в дългата сива пътническа пелерина и плътно прилепналото към главата му вълнено кепе.

— Много любезно от твоя страна, че дойде, Уотсън — каза той.

— За мен е особено важно да имам до себе си човек, на когото мога напълно да разчитам. Местните помощници се оказват или неподходящи, или пристрастни. Ако запазиш две места до прозореца, аз ще отида да взема билети.

Разположихме се в купето само двамата, ако не се броеше огромният брой разхвърляни вестници, които Холмс беше донесъл. Той се зарови в тях, чете и си записва нещо през целия път до Рединг. След това внезапно ги смачка на една гигантска топка и я метна горе на багажника.

— Ти чул ли си нещо за случая? — попита той.

— Нито дума. От няколко дни не съм чел вестници.

— Лондонските не публикуваха кой знае какво. Опитах се от всички нови издания да науча подробностите. Доколкото можах да разбера, това ще е един от онези прости случаи, които се оказват изключително трудни.

— Звучи парадоксално.

— Но е свършено вярно. Необичайното почти без изключение е улика. Колкото по-безинтересно и банално е едно престъпление, толкова по-трудно е разкриването му. В този случай обаче е повдигнато много сериозно обвинение срещу сина на убития.

— Значи е убийство?

— Така предполагат. Не искам да приема нищо без доказателства, докато не получа възможност сам да проуча всичко. Ще ти обясня с няколко думи ситуацията, доколкото успях да я схвана. Долината Боскум е една местност недалеч от Рос в Херифордшър. Най-едрият земевладелец в този район е някой се господин Джон Търнър, който бил натрупал състоянието си в Австралия и преди няколко години се завърнал в старата родина. Една от фермите, които притежава — имението Хадърли, била дадена под наем на господин Чарлс Маккарти, също бивш емигрант в Австралия. Двамата се познавали от колонията и, естествено, когато решили да се заселят тук, гледали да са по-близо един до друг. Очевидно Търнър е бил по-заможният и Маккарти му станал арендатор, но двамата, както изглежда, запазили отношенията си на равнопоставени и често прекарвали времето си заедно. Маккарти имал син, осемнайсет годишен момък, а Търнър — дъщеря на същата възраст. И двамата били вдовци. Доколкото разбирам, избягвали да общуват със съседите си англичани и живеели усамотено, макар че баща и син Маккарти обичали спорта и често ходели на конните надбягвания в околностите. Маккарти имал двама ратаи — един мъж и едно момиче. Търнър имал доста повече работници, поне шест души. Това успях да науча за домакинствата им. А сега обстоятелствата. На 3 юни, значи в понеделник, Маккарти излязъл от дома си в Хадърли към три часа следобед и тръгнал към Боскумския вир — езерце, образувано от разлива на реката, която минава през Долината Боскум. Сутринта бил ходил с ратая си до Рос и казал на момчето, че трябва да побърза, за да стигне навреме за една важна среща в три часа. От фермата Хадърли

до Боскумския вир няма и половин километър и двама души го видели да минава — възрастна жена, чието име не се уточнява, и Уилям Краудър, горски пазач на служба при господин Търнър. И двамата свидетели дали клетвени показания, че господин Маккарти се е движел сам. Горският добавил, че няколко минути след като бил видял господин Маккарти, видял и сина му — господин Джеймс Маккарти, да минава по същия път с пушка в ръка. Според него бащата не бил много далеч, а синът го следвал. Свидетелят не се замислил за видяното, докато не научил вечерта за разигралата се трагедия. Баща и син Маккарти били видени и по-късно, след като горският пазач Уилям Краудър ги бил изгубил от погледа си. Боскумският вир е заобиколен от гъста гора, само по брега има тясна ивица, обрасла с трева и тръстика. Едно четиринайсетгодишно девойче — Пейшънс Моран, дъщеря на пазача на имението Долината Боскум, беряло цветя в гората. То твърди, че видяло в края на гората досами езерото господин Маккарти и сина му, които, както ѝ се сторило, яростно се разправяли. Чуло как господин Маккарти-старши нагрубява сина си, а момчето вдигнало ръка, сякаш за да удари баща си. Момчето толкова се уплашило от разпратата, че побягнало и разказало у дома на майка си, че баща и син Маккарти се карат до Боскумския вир и може би ще се сбият. Едва-що било изрекно това, когато запъхтян дотичал младият Маккарти и казал, че бил намерил баща си мъртъв в гората. Помолил за помощ. Бил много възбуден, без пушката и шапката си, дясната му ръка и ръкавът били опръскани с незасъхнала кръв. Тръгнали с него и намерили безжизненото тяло на бащата проснато в тревата до езерцето. Черепът бил пръснат от многобройни удари с тежък и тъп предмет. Спокойно можело да бъдат от приклада на пушката на сина, която намерили в тревата на няколко крачки от трупа. При тези обстоятелства младежът незабавно бил арестуван, при дознанието във вторник го обвинили в „предумишлено убийство“, а в сряда го изправили пред съдия-следователя в Рос, който препратил делото в първоинстанционния съд. Това са основните факти, изложени пред следователя и в полицейския съд.

— Не мога да си представя случай с по-ясни изобличаващи факти — отбелязах аз. — Всички улики сочат кой е престъпникът.

— Уликите са доста измамно нещо — отвърна замислено Холмс.
— Понякога сякаш съвсем недвусмислено говорят за нещо, но ако

човек промени гледната точка, току-виж установил, че същите улики не по-малко недвусмислено говорят за съвсем друго нещо. Не може обаче да се отрече, че обвинението срещу младия човек изглежда крайно сериозно и че напълно е възможно наистина да е виновен. И все пак няколко души от съседите, сред които и госпожица Търнър — дъщерята на съседа земевладелец, вярват, че е невинен, и не са позволили на Лестрейд, за когото може би си спомняш покрай „Етюд в червено“, да разследва случая, както на него му е изгодно. Лестрейд се е пообъркал и ми прехвърли случая. Затова сега двама мъже на средна възраст се носят на запад с осемдесет километра в час вместо кротко да храносмилат закуската си у дома.

— Опасявам се — казах, — че при тези толкова очевидни факти ти сам ще установиш, че едва ли ще спечелиш престиж от този случай.

— Няма нищо по-измамно от очевидния факт — отвърна той със смях. — Пък и може да имаме късмета да попаднем на други очевидни факти, които за господин Лестрейд не са били толкова очевидни. Познаваш ме твърде добре, за да решиш, че се хваля, когато заявявам, че или ще потвърдя, или ще разруша неговата теория, като използвам средства, които той не е способен не само да приложи, но дори и да разбере. За да си послужим с пример, който ни е подръка — аз виждам съвсем ясно, че прозорецът в спалнята ти е в десния ѝ край, и дълбоко се съмнявам, че господин Лестрейд би забелязал дори нещо толкова очевидно.

— Но как, по дяволите...

— Скъпи приятелю, добре те познавам. Познавам така типичната за военния опрятност, присъща и на теб. Ти се бръснеш всяка сутрин и по това време на годината го правиш на слънчева светлина. От дясно на ляво на лицето брадата ти е все по-лошо избръсната и отвъд брадичката очевидно е бръснато по-небрежно, значи тази страна на лицето ти не е толкова добре осветена, колкото дясната. Не мога да си представя, че човек с твоите привички ще остане удовлетворен от такъв резултат, ако се е оглеждал при равномерно осветление. Посочвам това само като банален пример за наблюдателност и дедукция. Точно от тях се състои моят *métier*^[1] и е напълно възможно да ни свършат работа при разследването, което ни очаква. Има един-два по-незначителни момента, които са излезли наяве при дознанието и заслужава да се вземат предвид.

— Кой са те?

— Оказва се, че младежът не е бил арестуван веднага, а едва след като се е върнал във фермата Хадърли. Когато полицейският инспектор го уведомил, че е задържан, промърморил, че не е изненадан и че си го заслужава. Тази забележка, естествено, е допринесла за отхвърлянето на последните съмнения, които може да са били останали в съзнанието на свидетелите при огледа.

— Това е било самопризнание! — възкликнах.

— Не, защото е последвало заявление, че е невинен.

— Като се добави към цялата серия от изобличаващи деяния, в най-добрия случай е крайно подозрителна забележка.

— Напротив — възрази Холмс, — това е най-светлият проблясък, който засега виждам сред облаците. Колкото и невинен да е, не може да е такъв идиот, че да не осъзнае колко безнадеждно е положението му. Ако си бе дал вид на изненадан при ареста или ако се бе престорил на възмутен, бих го приел за крайно подозрително поведение, защото в конкретните обстоятелства изненадата или гневът не биха били естествена реакция, но пък са най-подходящи за един лицемер. Искреното му примирение с положението говори, че или е невинен, или е човек с невероятен самоконтрол и непоколебимост. Забележката му, че си го заслужава, също не е неестествена, ако вземеш предвид, че е бил изправен до трупа на баща си и че него ден до такава степен е бил забравил синовния си дълг, че е разменил остри думи с баща си и дори според девойчето, чиито показания са толкова важни, е вдигнал ръка, сякаш за да го удари. Укорът и разкаянието, които се съдържат в забележката му, ми се струват признаци за нормален разум, а не за виновно съзнание.

Поклатих глава в знак на несъгласие.

— Доста хора са увиснали на бесилото и заради доста по-слаби доказателства — отбелязах.

— Така е. Но доста хора са увиснали на бесилото и по погрешка.

— Какво разказва самият младеж за случилото се?

— Опасявам се, че разказът му не е много обнадеждаващ за хората, които му съчувстват, макар че има един-два доста показателни момента. Ето, можеш сам да прочетеш.

Той изтегли от смачканата топка един местен херифордшърски вестник, обърна го и посочи пасажа с показанията на нещастния

младеж. Аз се наместих в ъгъла на купето и го прочетох много внимателно. Текстът гласеше:

Господин Джеймс Маккарти, единственият син на покойния, даде следните показания: „Бях заминал за три дни до Бристол и се върнах в понеделник, 3 юни, сутринта. Баща ми го нямаше, от прислужницата разбрах, че бил в Рос с Джон Коб, коняря. Малко, след като пристигнах, чух колелата на двуколката му в двора и като погледнах през прозореца, го видях да слиза и забързано да излиза. Не разбрах накъде бе тръгнал. Взех си пушката и без да бързам, поех към Боскумския вир с намерението да се отбия в зайчарника, който се намира в другия край. По пътя зърнах Уилям Краудър, горския пазач, както и той твърди в показанията си, но пък бърка, като разправя, че съм следвал баща си. Нямах представа, че баща ми върви пред мен. На стотина метра от езерото чух вик «Уху!», което си е наш сигнал, на баща ми и мен. Ускорих крачка и го видях до езерото. Изненада се, като ме видя, и доста сопнато ме попита какво правя тук. Взехме да се разправяме, казахме си по някоя остра дума и дори едва не се сбихме, защото баща ми беше сприхав човек. Когато видях, че излиза от кожата си, го зарязах и тръгнах обратно към фермата Хадърли. Ала не бях извървял и стотина метра, когато зад гърба ми се вдигна страшна олелия и аз хукнах обратно, да видя какво става. Баща ми лежеше в предсмъртни мъки на земята, на главата му имаше ужасни рани. Хвърлих пушката и повдигнах главата му, но той издъхна почти начаса. Постоях на колене до него и после изтичах за помощ до дома на пазача на имението на господин Търнър, защото беше най-близо. Не видях никого при баща ми, когато се върнах, и нямам представа, как е получил нараняванията си. Не го обичаха много, защото си беше дръпнат, хората дори като че ли се плашеха от него, но не знам да е имал врагове. Не ми е известно нищо повече по въпроса.“

Следователят: Баща ви направи ли някакво изявление пред вас, преди да почине?

Свидетелят: Каза няколко думи, като че ли намекна нещо за някакъв плъх.

Следователят: Как разбрахте този намек?

Свидетелят: Не можах точно да разбера. Говореше несвързано.

Следователят: За какво спорихте с баща ви при тази последна среща?

Свидетелят: Предпочитам да не отговоря.

Следователят: Настоявам за отговор.

Свидетелят: Наистина ми е невъзможно да ви кажа. Но уверявам ви, няма връзка с това, дето стана после.

Следователят: Това ще реши съдът. Излишно е да ви напомням, че отказът ви да дадете отговор значително ще утежни положението ви при евентуалните съдебни процедури, които могат да последват.

Свидетелят: Все пак няма да кажа.

Следователят: Както разбирам, подвикването „Уху!“ е сигнал, който сте използвали с баща ви.

Свидетелят: Да.

Следователят: Но защо в такъв случай го е извикал, без дори да е знаел дали сте се върнали от Бристол?

Свидетелят (объркан): Не знам.

СЪДЕБЕН ЗАСЕДАТЕЛ: Нищо подозрително ли не забелязахте, когато се върнахте, след като сте чули олелията и сте намерили баща си смъртоносно ранен?

Свидетелят: Не видях нищо особено.

Следователят: Какво имате предвид?

Свидетелят: Бях толкова разтревожен и напрегнат, когато изтичах от гората на открито, че не можех да мисля за друго, освен за баща си. Но като че останах с неясното усещане, че когато изтичах напред, от лявата ми страна имаше нещо на земята. Нещо сиво сякаш, някаква дреха, палто или наметало. Когато се изправих от трупа на баща си, се огледах, но го нямаше.

— Искате да кажете, че тази вещ е изчезнала, преди да тръгнете да търсите помощ?

— Да, нямаше я.

— И не можете да кажете какво е представлявала?

— Не, само имах усещането, че нещо лежи там.

— На какво разстояние от трупа.

— Десетина метра.

— А от края на гората?

— Пак почти толкова.

— Тогава, ако предметът е бил преместен, това е станало на десетина метра от вас?

— Да, но аз бях с гръб.

С това приключи разпитът на свидетеля.

— Както виждам — казах, поглеждайки бегло края на страницата, — в заключителните си бележки следователят се е отнесъл доста сурово с младия Маккарти. Той обръща внимание напълно основателно на противоречивото обстоятелство, че бащата е подал сигнал, преди да види сина си, а също и на отказа на младежа да даде подробности за разговора, както и на объркания разказ за предсмъртните думи на бащата. Все обстоятелства, както отбелязва следователят, до голяма степен във вреда на младия човек.

Холмс се усмихна на някаква своя мисъл и се протегна на седалката, подпрян с възглавнички.

— И ти, и съдебният следовател полагате доста усилия да подчертаете тъкмо най-силните моменти в полза на младежа. Не осъзнаваш ли, че го даряваш едновременно и с твърде богато, и с твърде бедно въображение? Твърде бедно, за да не може да си измисли причина за кавгата, с което би спечелил симпатиите на съдебните заседатели; твърде богато, след като си съчинява нещо толкова *outré*^[2], като предсмъртни намеци за някакъв плъх и история с изчезнала дреха. Не, драги ми господине, аз ще подходя към случая с предположението, че казаното от това момче е вярно, и ще видим накъде ще ни отведе тази хипотеза. А сега възнамерявам да потъна в моето джобно издание на Петрарка и да не изрека дума повече по случая, преди да стигнем до

местопроизшествието. Ще обядваме в Суиндън, където, както виждам, ще пристигнем след двацет минути.

Малко преди четири часа, след като преминахме през красивата долина Страуд и пресякохме широката искряща река Севърн, пристигнахме в приятното провинциално градче Рос. На перона ни чакаше мършав мъж с вид на затаен копой. Въпреки светлокафявата лека връхна дреха и кожените гамаши, с които се бе издокарал, сякаш за да отдаде дължимото на селската обстановка, веднага разпознах инспектор Лестрейд от Скотланд ярд. Тримата отидохме с файтон до „Герба на Херифорд“, където бе запазена стая за нас.

— Поръчал съм файтон — каза Лестрейд, когато седнахме на чаша чай. — Познавам енергичната ви природа и знам, че няма да се успокоите, докато не посетите местопрестъплението.

— Много мило и любезно от ваша страна — отвърна Холмс. — Всичко е въпрос на атмосферното налягане според барометъра.

Лестрейд го погледна слисано:

— Не мога напълно да проследя мисълта ви.

— Какво показва барометърът? Двацет и девет, както виждам. Няма вятър, няма и едно облаче на небето. Нося цяла кутия цигари, които трябва да се изпушат, а този диван е далеч по-добър от обичайните уреди за изтезание, които предлагат провинциалните хотели. Струва ми се малко вероятно да се нуждая от файтон тази вечер.

Лестрейд се засмя снизходително.

— Сигурно вече сте си направили заключението от написаното във вестниците — рече той. — Случаят е ясен като бял ден и колкото повече се задълбочава човек в него, толкова по-ясен му става. Но може ли да се откаже на една дама, истинска дама. Била слушала за вас и поиска и вие да си кажете мнението, колкото и да ѝ повтарях, че вие едва ли ще можете да направите нещо, което аз вече да не съм направил. Но, за Бога! Та това е нейният екипаж пред вратата!

В този миг в стаята влетя извънредно красива млада жена. Теменужените ѝ очи блестяха, устните ѝ бяха разтворени, страните ѝ розовееха, цялото ѝ същество изразяваше възбуда и безпокойство.

— О, господин Шерлок Холмс! — извика тя, местейки поглед от единия към другия, докато с острата си женска интуиция не спря очи на моя приятел. — Така се радвам, че сте тук. Затова дойдох с колата

си, за да ви го кажа. Знам, че Джеймс не го е направил. Знам го и искам и вие да започнете работа. Не се оставяйте на съмнението. Познавам го от дете, напълно съм наясно с недостатъците му, ала той е с толкова добро сърце, че не може и муха да убие. Всеки, който наистина го познава, ще ви каже, че обвинението е абсурдно.

— Надявам се, че ще можем да докажем невинността му, госпожице Търнър — рече Шерлок Холмс. — Можете да разчитате на мен, ще направя всичко, което е по силите ми.

— Но вие сте прочели показанията. Сигурно сте си направили някакви заключения? Не видяхте ли някоя вратичка, някой пропуск? Самият вие вярвате ли, че той е невинен?

— Смятам, че е много вероятно да е невинен.

— Ето! — извика тя, отметна глава и втренчи предизвикателен поглед в Лестрейд. — Чухте ли? Той ми дава надежда.

Лестрейд сви рамене.

— Моят колега сякаш малко прибързано си вади заключения — заяви той.

— Но е прав. Знам, че е прав! Не го е направил Джеймс. А за разправията с баща му... сигурна съм, че е отказал да говори пред съдебния следовател, защото е било свързано с мен.

— По какъв начин? — попита Холмс.

— Сега няма да крия нищо. Джеймс и баща му имаха разногласия заради мен. Господин Маккарти много искаше двамата да се оженим. Ние с Джеймс винаги сме били като брат и сестра, но той, разбира се, е много млад, още не е видял почти нищо от живота, затова... ами затова, естествено, още не искаше да се обвързва. Затова се разправяха, сигурна съм, че и сега е било така.

— А вашият баща? — попита Холмс. — Беше ли благоразположен към такъв брак?

— Не, и на него не му се искаше. Само господин Маккарти се бе хванал за тази женитба.

Лека руменина заля нежното ѝ младо лице, когато Холмс я стрелна със своя остър изпитателен поглед.

— Благодаря ви за тази информация — рече той. — Мога ли да се видя с баща ви, ако ви посетя утре?

— Едва ли лекарят ще позволи.

— Лекарят?

— Не сте ли чули? Горкият татко, той от доста години не е много здрав, но тази история съвсем го съсипа. Разболя се и доктор Уилямс казва, че нервната му система е разклатена. Господин Маккарти беше едничкият жив човек, който се познаваше с татко още от времето, когато са били във Виктория.

— Ха! Във Виктория ли? Това е важно.

— Да, в мините.

— Точно така, в златните мини, където, както разбирам, господин Търнър е направил състояние.

— Да, точно така.

— Благодаря ви, госпожице Търнър. Помощта ви е неоценима.

— Ако утре научите нещо ново, нали ще ми кажете? Вие сигурно ще отидете до затвора, за да поговорите с Джеймс. Ах, господин Холмс, кажете му, моля ви, че аз вярвам в невинността му.

— Обещавам ви, госпожице Търнър.

— Трябва да се прибирам вече, защото татко е зле и тъгува за мен, когато го оставя сам. Довиждане и нека Бог да ви помага!

Тя излезе също толкова бързо и поривисто, както бе влязла. Колелата на екипажа ѝ изтрополиха по улицата.

— Срамувам се заради вас, Холмс — заяви Лестрейд с чувство за лично достойнство след неколкоминутно мълчание. — Защо ви трябваше да подхранвате надежди, които ще бъдете принуден да попарите? Без да съм с особено чувствителна душа, смятам, че това е жестоко!

— Струва ми се, че виждам как мога да докажа невинността на Джеймс Маккарти — отговори Холмс. — Имате ли пропуск да го посетим в затвора?

— Да, но е само за нас двамата.

— Тогава ще преразгледам решението си да не излизам. Още имаме време да хванем влака за Херифорд и да го посетим тази вечер.

— Да.

— Тогава да тръгваме. Уотсън, може би за теб времето ще мине бавно, но аз ще се забавя само два часа.

Изпратих ги пеш до гарата и след това се поразходих из улиците на градчето. После се прибрах в хотела, изтегнах се на дивана и се опитах да се зачета в едно булевардно романче. Плоската интрига обаче бе така плитко скроена, сравнена с дълбоката загадка, в която

ние се движехме слепешката, че се улових как вниманието ми постоянно блуждае между измислицата и реалността. Накрая запокитих книгата в другия край на стаята и се отдах изцяло на размишления за събитията през деня. Ако предположим, че разказът на нещастния младеж е напълно верен, тогава що за пъклено дело, що за абсолютно непредвидено и необичайно зло е могло да бъде извършено във времето между раздялата с баща му и мига, когато, привлечен от виковете му, е изтичал обратно на горската полянка? Било е нещо ужасно и смъртоносно. Какво обаче? Дали интуицията ми на медик няма да ми подскаже нещо от вида на нараняванията? Позвъних и поисках да ми донесат местния седмичник, в който бе поместен дословен преразказ на проведеното дознание. В дадените под клетва показания на лекаря се съобщаваше, че задната третина на лявата теменна кост и лявата половина на тилната кост са били строшени от силен удар с тъп предмет. Намерих мястото на собствената си глава. Очевидно такъв удар е бил нанесен отзад. Това в известна степен бе благоприятно за обвиняемия, защото го бяха видели да се кара с баща си, обърнат с лице към него. И все пак не беше от голямо значение, защото възрастният човек може да се е извъртял гърбом преди удара. Но може би въпреки всичко си струваше да обърна внимание на Холмс за това обстоятелство. Цитираше се и предсмъртното споменаване на плъха. Това какво ли би могло да означава? Не би могло да е бълнуване. Човек, умиращ от внезапно нанесен удар, рядко изпада в такъв унес. По-вероятно се е опитал да обясни как е намерил смъртта си. Но какво би могло да означава? Отново и отново се опитвах да намеря евентуално обяснение. А сивото нещо, което е видял младият Маккарти? Ако е истина, убиецът може би е изпуснал част от облеклото си, вероятно връхната си дреха, и после е проявил голяма дързост, връщайки се да я вземе зад гърба на коленичилиия син на някакви си десетина метра. Какво кълбо от загадки и невероятни случки представляваше всъщност този случай! Мнението на Лестрейд не ме изненада, имах огромна вяра в интуицията на Шерлок Холмс и не губех надежда, стига всеки нов факт да подкрепяше убеждението ми, че младият Маккарти е невинен.

Шерлок Холмс се върна късно. Прибра се сам, Лестрейд бе останал да спи в квартира в града.

— Барометърът все още не пада — отбеляза той, сядайки. — Много е важно да не завали, преди да успеем да огледаме терена. От друга страна, човек трябва да е в най-добра форма, пълен с енергия, когато се залавя с толкова деликатна задача, и не ми се искаше да ходя, изтощен от дългото пътуване. Говорих с младия Маккарти.

— И какво научи от него.

— Нищо.

— Не ти ли даде някакви разяснения.

— Не. В един момент бях склонен да вярвам, че знае кой е извършителят, и го прикрива, него или нея. Сега съм убеден, че и той е не по-малко объркан от всички други. Младежът не е с много бърз ум, макар че на вид е приятен и, както ми се струва, с добро сърце.

— Нямам добро мнение за вкуса му — обадих се аз, — ако наистина не изпитва желание да сключи брак с такава прекрасна млада дама, като госпожица Търнър.

— А, причината е една доста мъчителна история. Нашият приятел е лудо, до безпаметство влюбен в нея, но преди около две години, още съвсем юноша, преди да я опознае, както трябва, защото тя е била пет години далеч от дома си, в пансион, този глупчо взел, че попаднал в лапите на някаква келнерка от Бристол и сключил с нея граждански брак. Никой не знае за това и можеш да си представиш колко влудяващо е било за него да слуша укори, че не иска нещо, за което е готов да даде всичко, знаейки обаче, че е невъзможно. Точно в такава полуда е вдигнал ръка, когато при последната им среща баща му го карал да направи предложение на госпожица Търнър. От друга страна, не разполага със средства да се издържа сам и баща му, който по думите на всички бил много суров човек, щял със сигурност да го изгони. Тъкмо при съпругата си в Бристол, при келнерката, е бил три дни, без баща му да знае къде е бил. Обърни внимание на този момент, важен е. Но всяко зло за добро. Щом научила от вестниците, че той е загазил и има сериозна опасност да го обесят, келнерката тозчас го зарязала и му съобщила, че се била омъжила за един човек от бермудската корабостроителница и че вече нищо не ги свързвало. Мисля, че в тази новина младият Маккарти е намерил утеха за всичко, което е понесъл.

— Но ако той е невинен, кой го е извършил?

— А, кой ли? Ще ти обърна внимание на два момента. Единият е, че убитият е имал среща с някого край езерото и че това не е могъл да бъде синът му, защото не е знаел той кога ще се върне. Вторият момент е, че убитият е извикал „Уху!“, без да е знаел, че синът му се е върнал. Това са решителните моменти, от които зависи разрешаването на случая. А сега, нека си поговорим за Джордж Мередит^[3], моля те, и да оставим изясняването на всички по-дребни въпроси за утре.

Както бе предсказал Холмс, не валеше и утрото се сипна ясно и безоблачно. В девет часа Лестрейд дойде да ни вземе с фйтон и ние се отправихме към фермата Хадърли и Боскумския вир.

— Тази сутрин се получи важна новина — каза Лестрейд. — Господин Търнър, собственикът на имението, бил толкова зле, че състоянието му изглеждало безнадеждно.

— Той е доста възрастен, нали? — попита Холмс.

— Шейсетинагодишен, но организмът му е съсипан от начина му на живот в чужбина и от доста време има здравословни проблеми. Случаят му се е отразил доста зле. Бил е отдавнашен приятел на Маккарти, а и негов благодетел, защото, както научих, не му е вземал наем за фермата Хадърли.

— Така ли? Интересно — отбеляза Холмс.

— Помагал му е и по стотици други начини. Всички съседни говорят колко добър е бил към него.

— Наистина ли? А не ви ли се струва необичайно, че Маккарти, явно непритежаващ почти нищо и толкова задължен на Търнър, е планирал женитба на сина си за дъщерята на Търнър, вероятната наследница на състоянието му, толкова самонадеяно, сякаш е било достатъчно да се направи предложение, а останалото е щяло да дойде от само себе си! Още по-странно е, след като знаем, че самият Търнър не одобрява тази идея. Дъщерята ни го каза. Не дедуцирате ли нещо от това?

— Ето, че стигнахме до дедукциите и заключенията — усмихна се Лестрейд и ми намигна. — На мен, Холмс, ми е достатъчно трудно да оценявам фактите, та да се впускам в теории и фантазии.

— Прав сте — каза Холмс с престошена скромност, — вярно, че ви е трудно да оценявате фактите.

— Но поне се залових за един факт, който на вас, изглежда, ви е трудно да видите — поразпали се Лестрейд.

— И кой е той?

— Че Маккарти-старши е бил убит от ръката на Маккарти-младши, и всички теории, които противоречат на този факт, за мен са чиста фантасмагория.

— Е, фантасмагориите са нещо по-свежо от прозата — разсмя се Холмс, — но аз дълбоко се заблуждавам, ако онова там вляво не е фермата Хадърли.

— Тя е.

Фермата представляваше обширна постройка, уютна на вид, двуетажна, с покрив от плочи, с огромни жълти петна от лишей по сивите стени. Спуснатите капаци и комините, от които не излизаше дим, ѝ придаваха унилоост, сякаш ужасът още висеше над нея. Позвънихме на вратата и по молба на Холмс прислужницата ни показа обувките, с които господарят ѝ е бил обут при смъртта си, а също и чифт обувки на сина му, но не онези, които е носил него ден. След като ги огледа много внимателно от седем или осем различни гледни точки, Холмс помоли да го заведат във вътрешния двор, а от там поехме по лъкатушната пътека за Боскумския вир.

Шерлок Холмс се преобразяваше целият, когато следваше диря. Който го познаваше само като кроткия мислител и учен от улица „Бейкър“, нямаше да го познае сега. Лицето му се озари и доби сериозно изражение. Веждите му се изопнаха в две неумолими черни линии, очите под тях заискриха със стоманен блясък. Раменете му се приведоха, устните му се стегнаха, вените по дългата му жилеста шия изпъкнаха като конопени върви. Ноздрите му се бяха разширили, сякаш от животинско желание да надушат дивеча, а умът му бе толкова съсредоточен върху предстоящата задача, че въпросите или забележките минаваха покрай ушите му и в най-добрия случай предизвикваха в отговор късо нетърпеливо изръмжаване. Той крачеше забързано и мълчаливо по пътеката през ливадите и гората към Боскумския вир. Земята беше мокра и мочурлива както навсякъде наоколо и по пътеката и по късата трева от двете и страни се виждаха множество следи. Холмс ту забързваше, ту спираше внезапно, а веднъж направи доста голям кръг по ливадата. Ние с Лестрейд вървахме след него, детективът — равнодушен и снизходително сумтящ, докато аз наблюдавах приятеля си с интерес, убеден, че всяко негово действие преследва определена цел.

Боскумският вир — малко езеро, обрасло с тръстика, широко петдесетина метра, се намира на границата на фермата Хадърли и затворения за външни хора парк на заможния господин Търнър. Отвъд гората, оградила далечния му бряг, зърнахме стърчащите червени кулички от резиденцията на богатия земевладелец. Гората откъм фермата Хадърли беше гъста, от края ѝ до тръстиките се простираха двайсетина крачки прогизнала от влагата трева. Лестрейд ни показа точното място, където е бил намерен трупът, и аз ясно видях отпечатъка от тялото в разкаляната пръст. Холмс, както долових по живия интерес, изписан на лицето му, и по взиращите се очи, се готвеше да разчете още много други неща в отъпканата трева. Той тичаше насам-натам като куче, подушило следа, и накрая се обърна към нашия спътник:

— Защо сте влизали в езерото?

— Претърсих го с гребло. Мислех, че може да намеря оръжието или някаква друга следа. Но как, по дяволите...?

— О, нямам време! Отпечатъците от левия ви крак с характерната вътрешна извивка са навсякъде. И една къртица може да ги проследи, ето ги къде се губят сред тръстиките. Колко просто щеше да е всичко, ако бях дошъл тук, преди всички да нахлуят като стадо биволи и да се овалят в тревата. Ето групичката, водена от пазача на имението. Отъпкали са всички следи в радиус два-три метра около трупа. Тук обаче има три отделни отпечатъка от същите крака — той извади лупа и легна на земята, за да вижда по-добре, като през цялото време говореше повече на себе си, отколкото на нас. — Това са следите на младия Маккарти. Два пъти е преминал ходом и един път е претичал толкова бързо, че подметките му са оставили дълбоки следи, докато токовете почти не се забелязват. Това потвърждава разказа му. Дотърчал е, когато е видял баща си на земята. Ето ги и отпечатъците на баща му, който е пристъпвал насам-натам. А това какво е? Прикладът на пушката, когато е спрял, за да се послуша. Ами това? Ха-ха! Какво виждаме тук? Някой ходи на пръсти! На пръсти! Връхчетата на обувките са квадратни, доста странни обувки! Напред, назад, пак напред, разбира се, за пелерината. А откъде идват?

Той заснова наоколо, като ту губеше, ту отново намираше следата. Накрая всички влязохме доста навътре в гората и се озовахме под сянката на един едър бук, най-високото дърво в околността. Холмс

проследи дирята от другата страна на дървото и пак легна на земята, надавайки вик на доволство. Той остана доста време така, обръщайки листата и сухите съчки, като събираше някаква прах в един плик и оглеждаше с лупата си не само пръстта, но и кората на дървото, докъдето можеше да достигне. Сред мъха се търкаляше грапав камък, който той вдигна и внимателно огледа. След това пое по пътеката през гората и я проследи до мястото, където излизаше на шосето и където всички следи се изгубиха.

— Много интересен случай — заяви Холмс, възвръщайки обичайното си поведение. — Предполагам, че тази сива къща вдясно е домът на пазача на имението. Сега ще отида там да си поговоря с Моран и може би да напиша една кратка бележка. Щом приключа, можем да се връщаме за обяд. Ако искате, вървете пеш до файтона, аз идвам след малко.

След десетина минути тримата се прибирахме в Рос с файтона, като Холмс продължаваше да носи намерения в гората камък.

— Това може би ви интересува, Лестрейд — каза той и го подаде на инспектора. — С него е извършено убийството.

— Не виждам никакви следи.

— Няма следи.

— Тогава откъде знаете?

— Под него растеше трева. Лежал е там само от няколко дни. Не се вижда никаква следа от мястото, откъдето е бил взет. Формата му съвпада с нараняванията. Няма следа от никакво друго оръжие.

— А убиецът?

— Висок мъж, левак, накуцва с десния крак, носи ловджийски ботуши с дебели подметки и сива пелерина, пуши пури, като използва цигаре, а в джоба си носи тъпо джобно ножче. Има и още няколко белега, но и тези стигат, за да ни помогнат при издирването.

Лестрейд се изсмя.

— Аз обаче си оставам скептично настроен — заяви той. — Теориите са хубаво нещо, но на нас ще ни се наложи да убеждаваме здраво мислещите английски съдебни заседатели.

— *Nous verrons*^[4] — отвърна спокойно Холмс. — Вие използвайте вашия метод, а аз ще използвам моя. Днес следобед ще имам работа, вероятно ще се върна в Лондон с нощния влак.

— И ще оставите случая неприключен?

— Напротив.

— А загадката?

— Тя е разрешена.

— Кой тогава е престъпникът?

— Господинът, когото ви описах.

— Но кой е той?

— Това, разбира се, няма да е трудно да се установи. Районът не е чак толкова гъсто населен.

Лестрейд сви рамене.

— Аз съм практичен човек — каза той — и няма да тръгна да обикалям провинцията и да търся някакъв куц левак. Ще стана за посмешище в Скотланд ярд.

— Както искате — каза тихо Холмс. — Аз ви дадох шанс. Ето вашата квартира. Довиждане. Преди да тръгна, ще ви изпратя бележка.

Оставихме Лестрейд в квартирата му и се отправихме с файтона към нашия хотел, където заварихме сервиран обяд. Холмс остана безмълвен, потънал в мислите си, с израз на огорчение, като човек, озовал се в объркано положение.

— Уотсън — обърна се той към мен, след като вдигнаха масата, — остани на мястото си и ми позволи да ти изнеса една кратка проповед. Не знам точно какво да правя, и ще ти бъда признателен, ако ме посъветваш. Запали една пура и ми позволи да изложа пред теб всичко.

— Моля.

— Като начало два момента в разказа на младия Маккарти направиха веднага впечатление и на двамата ни, макар че моето впечатление бе в негова полза, а твоето — в негова вреда. Единият е, че баща му според неговия разказ бил извикал „Уху!“, без да го е видял. Другият е със странните предсмъртни думи и споменаването на плъха. Значи той е промълвил няколко думи, но единствено това е стигнало до слуха на сина му. И така, трябва да започнем изясняването от тази двойна гледна точка, като изхождаме от предположението, че всичко, което младият мъж казва, е абсолютно вярно.

— И какво ще кажеш за това „Уху!“?

— Очевидно не е било предназначено за сина. Бащата е знаел, че той е в Бристол. Момчето непредвидено е присъствало там и го е чуло. С вика „Уху!“ Маккарти се е обадил на човека, с когото е имал среща.

Но този вик много често се използва в Австралия. Имаме основание да предположим, че човекът, с когото е трябвало да се срещне край Боскумския вир, е живял в Австралия.

— А споменаването на плъха?

Шерлок Холмс извади от джоба си сгъната карта и я приглади на масата.

— Това е карта на колонията Виктория. Снощи я поръчах телеграфически от Бристол — и той закри с ръка част от картата. — Какво четеш тук?

— АПЛЪХ — прочетох аз.

— А сега — и вдигна ръка.

— БАЛАПЛЪХ.

— Точно така. Това е думата, която бащата е изрекъл, а синът е доловил само последната сричка. Маккарти се е опитвал да произнесе името на убиеца си. Еди-кой си от Балаплъх.

— Чудесно! — възкликнах аз.

— Очевидно. Както виждаш, успех значително да стесня обхвата. Притежаването на сива дреха бе третият сигурен момент, при положение че показанието на сина е вярно. И така, излизаме от сферата на неяснотата и стигаме до нещо определено. Става дума за австралиец от Балаплъх със сива пелерина.

— Действително.

— И то за добре познат в района човек, защото до езерото се стига или през фермата, или откъм имението, където непознатият едва ли би минал незабелязано.

— Точно така.

— Следва нашата днешна експедиция. След като огледах внимателно земята, открих дребните подробности за личността на престъпника, които предоставих на онзи кретен Лестрейд.

— Но как се сдоби с тях?

— Ти познаваш метода ми. Основава се върху наблюдение на незначителните подробности.

— Знам, че приблизително можеш да прецениш ръста по разкрача. А и ботушите могат да бъдат описани според отпечатъците им.

— Да, доста специални ботуши.

— А това, че е куц?

— Отпечатъкът от десния крак беше не толкова отчетлив, колкото от левия. Човекът е прехвърлял по-голямата тежест върху левия. Защо? Защото е куцал.

— А това, че е левак?

— Ти самият беше изненадан от характера на нараняванията, отразен и от хирурга при дознанието. Ударът е бил нанесен непосредствено отзад, но върху лявата страна. Как би могло да стане това, ако не е бил нанесен от левак? Той е стоял зад онова дърво по време на срещата между баща и син. Дори е пушил там. Намерих пепел от пура, която благодарение на специалните ми познания за тютюна можах да отнеса към типа „индианска“. Както знаеш, посветил съм известни усилия на тази тема и съм автор на кратка монография за 140 разновидности на тютюните за лула, за пури и за цигари. След като намерих пепелта, огледах се и открих угарката в мъха, където той я бе хвърлил. Беше пура от типа „индианска“, от разновидността, която се прави в Ротердам.

— А цигарето?

— Забелязах, че угарката не е била в устата му. Следователно е използвал цигаре. Крайчецът беше отрязан, а не отхапан, но срезът не беше гладък и според моята дедукция става дума за тъпо джобно ножче.

— Холмс — казах аз, — ти си оплел този човек в мрежа, от която той не може да избяга, и така спасяваш живота на един невинен младеж, все едно че прерязваш въжето, с което го бесят. Виждам къде водят следите. Престъпникът е...

— Господин Джон Търнър — обяви пиколото на хотела, отваряйки вратата на всекидневната.

Мъжът, който влезе, имаше необикновен и внушителен вид. Бавната му накуцваща походка и превитите рамене създаваха впечатлението за немощ, ала суровите му, дълбоко врязани, сякаш издялани от камък черти и едрите му крайници сочеха, че притежава необикновена сила на тялото и характера. Съчетанието от гъста брада, прошарена коса и гъсти надвиснали вежди му придаваше достойнство и властност, макар че лицето му имаше пепеляв блед цвят, а устните и връхчетата на ноздрите му бяха синкави. От пръв поглед ми стана ясно, че страда от някакво смъртоносно хроническо заболяване.

— Моля ви, заповядайте на дивана — покани го внимателно Холмс. — Получихте ли бележката ми?

— Да, пазачът я донесе. Пишете, че искате да се срещнете с мен тук, за да се избегне скандалът.

— Помислих си, че ако дойда в имението, хората ще започнат да приказват.

— А за какво искате да говорите с мен? — той погледна към приятеля ми с отчаяние в уморените си очи, сякаш вече бе получил отговор.

— Да — каза Холмс, отговаряйки на погледа му. — Така е. Зная всичко за Маккарти.

Застарелият мъж покри лицето си с длани.

— Господ да ми е на помощ! — извика. — Но аз нямаше да оставя младежа да пострада. Повярвайте ми, щях да разкрия всичко, ако в първоинстанционния съд го осъдеха.

— Радвам се да чуя това — каза Холмс замислено.

— И без това бях готов да разкрия всичко, но не го направих заради дъщеря ми. Когато чуе, че съм арестуван, това ще я убие.

— Може да не се стигне дотам — каза Холмс.

— Какво!

— Аз не съм официален представител на властта. Както аз разбирам нещата, като поканен тук от дъщеря ви действам в защита на нейните интереси. Но не бива младият Маккарти да пострада.

— Аз съм на смъртно легло — рече старият Търнър. — От години страдам от диабет. Лекарят каза, че не се знае дали ще издържа още месец. Иска ми се да умра под моята стряха, не в затвора.

Холмс седна на масата с писалка и топче хартия пред себе си.

— Разкажете ни истината — каза той. — Аз ще запиша всичко. Вие ще се подпишете, а Уотсън може да потвърди самопризнанията ви. Така след кончината ви ще мога да ги използвам, за да спася младия Маккарти. Обещавам ви, че няма да го направя, ако не се налага.

— Все едно — каза старият човек. — Не се знае дали ще доживея до първото дело, така че за мен е без значение, само ми се иска да спестя на Алис удара. Сега ще ви разкажа всичко. Макар нещата да са от отдавна, не са нужни кой знае колко думи. Вие не познавате Маккарти. Беше същински сатана, уверявам ви. Бог да ви пази да не попаднете някога в лапите на такъв като него. Аз бях в

негова власт през всичките тези двайсет години и той съсипа живота ми. Ще ви разкажа как попаднах под негово влияние. Беше в началото на шейсетте години, в мините. Бях млад, с буйна кръв, много не му мислех, готов бях да се заема с всякаква работа. Събрах се с лоши другари, ударих го на пиянство, не ми провървя в моята концесия и тръгнах да скитосвам. С една дума, станах разбойник. Шестима бяхме и водехме бурен и волен живот, ограбвахме от време на време по някоя гара или пресрещяхме фургоните по пътищата към мините. Подвизавах се под името Черния Джак от Балаплъх, нашата шайка още се помни в колониите като Бандата от Балаплъх. Един ден нападнахме конвой, пренасящ злато от Балаплъх за Мелбърн. Охраняваха го шестима конни полицаи, ние също бяхме шестима, силите бяха равни, но още с първия залп свалихме четирима от седлата. Ала, преди да турим ръка на плячката, паднаха и трима от нашите момчета. Аз опрях пистолета си о главата на коларя на фургона, същия този човек — Маккарти. Ей Богу, да бях го застрелял тогава, а аз го пощадох, макар че зловните му очички се впиха в лицето ми, сякаш за да запомнят всяка черта от него. Измъкнахме се със златото, забогатяхме и успяхме да се прехвърлим в Англия, без да ни заподозрат. Тук се разделих със старите си другари и заживях мирно и почтено. Купих това имение, което се случи за продан, и реших да сторя с парите си някое добро дело, та да изкупя вината си. Ожених се, съпругата ми почина млада, но пък ми остави моята мила Алис. Още докато беше бебенце, мъничката ѝ ръчичка ме водеше по правия път, така както никой дотогава. Настина започнах нов живот и се опитвах, с каквото мога да изкупя миналото си. Всичко вървеше добре, докато не попаднах в лапите на Маккарти. Бях в Лондон заради едно капиталовложение, когато го срещнах на улица „Риджънт“, нямаше дрехи на гърба и обувки на краката. „Намерихме се с теб, Джак — каза той, като ме дръпна за ръкава. — Вече ще си бъдем с теб като едно семейство. Двамина сме, аз и синът ми, ти ще ни туриш под крилцето си. Да не вземеш да се дърпаш, Англия е хубава страна, тук хората почитат закона и наоколо винаги има някой полицаи.“ Така те дойдоха тук, в Югозападна Англия, и нямаше отърване от тях. Заживяха, без да плащат никакъв наем, на най-добрите ми земи. За мен вече нямаше ни мира, ни покой, ни забрава. Накъдето и да се обърнех, отпреде ми изникваше лукавата му ухилена муцуна. Когато Алис порасна, нещата

тръгнаха още по-зле, защото той усети, че се боя повече от това тя да не научи за миналото ми, отколкото от полицията. Каквото му се приискаше, му го давах безпрекословно — земя, пари, къщи, докато най-накрая не поиска нещо, което не можех да му дам. Поискана ми Алис. Синът му беше пораснал, както и моето момиче, и понеже се знаеше, че съм зле със здравето, реши, че ще бъде чудесен ход момчето му да получи в наследство целия ми имот. Но тук се запънах. Не можех да позволя проклетата им порода да се омеси с моята — не че изпитвах омраза към момчето, но в жилите му течеше кръвта на онзи и това стигаше. Проявих твърдост. Маккарти ме заплашваше. Предизвиках го да прояви най-лошите си черти. Определихме си среща до езерото, на половината път между къщите ни, за да обсъдим нещата. Когато стигнах, той приказваше със сина си. Спрях да изпуша една пура и да изчакам зад едно дърво, докато остане сам. Но като го чух как говори, отвътре се надигна всичко най-тъмно и най-ужасно в мен. Увещаваше сина си да се ожени за дъщеря ми, без изобщо да зачита нейните чувства и мисли, сякаш ставаше дума за уличница. Полудях, като си представих, че и аз, и всичко, което ми беше най-скъпо, можем да попаднем под властта на такъв човек. Не можех ли да скъсам тези окови? Нали съм на смъртно легло, без всякаква надежда. Разсъдъкът ми е ясен и крайниците още ме слушат, но си знам, че съдбата ми е решена. Той пак заговори за мен и за дъщеря ми! Можех да спася и едното, и другото, ако накарах тази мръсна уста да млъкне. Направих го, господин Холмс. И пак бих го направил. Може много да съм съгрешавал, но след това живях живот на мъченик, за да изкупя греховете си. Ала дъщеря ми да бъде оплетена в същите мрежи, в които бях впримчен аз — това не можех да понеса. Заудрях го без никакви угризения, сякаш беше някаква гнусна отровна гадина. Той изкрещя и това накара сина му да се върне, но аз успях да стигна до гората, макар че трябваше да се върна за пелерината си, бях я изпуснал при бягството. Това е, господа, достоверният разказ за всичко, което се случи.

— Хм, не е моя работа да ви съдя — каза Холмс, когато старият човек подписа нахвърляните свидетелски показания. — Само се моля никой от нас да не бъде подложен на такова изпитание.

— И аз се моля с вас, сър. А какво възнамерявате да направите.

— Предвид на вашето здраве, нищо. И сам сте наясно, че ви предстои скоро да отговаряте за деянията си пред по-висша инстанция от тукашния съд. Ще задържа самопризнанията ви и ако Маккарти бъде признат за виновен, ще бъда принуден да ги използвам. В противен случай окото на простосмъртен няма да ги зърне никога и вашата тайна, независимо дали сте жив иди не, ще бъде на сигурно място.

— Сбогом тогава — каза тържествено старият човек. — Когато дойде и вашият сетен час, ще ви бъде по-леко от мисълта, че сте ме дарили с покой в моя сетен час.

Той излезе бавно от стаята, като пристъпваше несигурно и тътреше крака, а исполинската му снага се олюляваше.

— Господ да ни е на помощ! — промълви Холмс след дълга пауза. — Защо съдбата си прави такива шеги с клетите и безпомощни жалки твари? Всеки път, когато чуя за подобен случай, не мога да не си спомня думите на Бакстър^[5] и да не си кажа: „Ето го и него, Шерлок Холмс, идва насам по Божия милост.“

Джеймс Маккарти бе оправдан от първоинстанционния съд въз основа на редица възражения, които Холмс изтъкна и които адвокатът на младежа повдигна пред съдията. Старият Търнър живя още седем месеца след нашата среща. Вече е покойник. Има изгледи синът и дъщерята да заживеят щастливо заедно, в пълно неведение за тъмната сянка, покрила миналото им.

[1] Занаят (фр.) — Б.пр. ↑

[2] Крайно, прекалено (фр.) — Б.пр. ↑

[3] Английски писател неоромантик (1828–1909) — Б.пр. ↑

[4] Ще видим (фр.) — Б.пр. ↑

[5] *Ричард Бакстър* (1615–1691) — английски проповедник пуритан, учен и писател — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.